

Verzonden 24 november 2020

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z/20/048487
Documentnummer: 211932
Datum: 24 november 2020
Onderwerp: Rapport IGJ betreffende de veiligheidsketen jeugd
Bijlage(n): 1

Geachte Raad,

Op 15 oktober 2020 heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) de Tussenrapportage "Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd" gepubliceerd. Wij zijn hier als gemeenten op 14 oktober van op de hoogte gebracht. Het rapport is een vervolg op het rapport uit november 2019, waarin de Inspecties oordeelden dat jeugdigen met een Jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel onvoldoende bescherming kregen en Gecertificeerde Instellingen (GI) hun wettelijke opdracht onvoldoende konden uitvoeren.

Hierbij informeren wij u over de stand van zaken in onze regio en specifiek in de gemeente Wassenaar. De inhoud van deze notitie wordt onderschreven door de GI's Jeugdbescherming-west (JB-west), William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering (WSS) en het Leger des Heils Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (LJ&R).

Conclusies Tussenrapportage Inspectie

In vervolg op het rapport uit november 2019 volgt IGJ in 2020 en 2021 de activiteiten die in elke regio moeten leiden tot een verbetering op korte en op de langere termijn. IGJ stelt nu in de tussenrapportage enerzijds een positieve beweging richting de langere termijn vast en concludeert tegelijkertijd dat de jeugdbescherming en jeugdreclassering anno mei 2020 nog niet op orde zijn gebracht:

- De beschikbaarheid van specialistische jeugdhulp voor kinderen met complexe problematiek is volgens IGJ eerder verslechterd dan verbeterd;
- Er zijn teveel kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel die wachten op een vaste jeugdbeschermer.

IGJ verwacht dat de Gecertificeerde Instellingen, gemeenten, lokale teams en zorgaanbieders onmiddellijk na het uitbrengen van deze tussenrapportage starten met een onorthodoxe actiegerichte aanpak en dat zij hierin ondersteund worden door het Rijk (doorbraakaanpak). Het vervolgtoezicht dat uiterlijk 4 maanden na het uitbrengen van de Tussenrapportage wordt uitgevoerd bestaat uit twee onderdelen:

- Het toetsen van de doorbraakaanpak;

De Inspecties toetsen kort na het uitbrengen van dit voortgangsbericht of de doorbraakaanpak in de jeugdhulpregio's in gang is gezet en of deze aanpak leidt tot het gewenste resultaat. De aanpak moet zijn gericht op de kinderen die wachten op een jeugdbeschermer en op de kinderen met een maatregel die wachten op passende hulp.

- Het toetsen of kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig een jeugdbeschermer en passende hulp hebben.

De kern van de door de inspectie beoogde doorbraakaanpak is een individuele benadering (o.b.v. casuïstiek). Indien de doorbraakaanpak niet direct tot stand komt, of indien deze onvoldoende leidt tot passende hulp aan kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel en hun ouders, gaan de inspecties over tot een interventie.

Situatie in de regio Haaglanden

Evenals in 2019 heeft IGJ de rapportage als generiek document uitgebracht, waardoor regionale verschillen niet herleidbaar zijn. Ook de aanbevelingen zijn algemeen van aard. Niet alle bevindingen van IGJ waren dan ook in even grote mate van toepassing voor de regio Haaglanden. In vervolg op het rapport van de Inspectie en in lijn met landelijke afspraken tussen de gemeenten, de VNG en het Rijk heeft de gemeente Den Haag als accounthoudende gemeente voor Jeugdbescherming west het voortouw genomen in het maken van een Verbeterplan voor JB-west. Dit is niet alleen voor Haaglanden gedaan, maar voor alle bij JB-west betrokken regio's (Midden Holland, Holland Rijnland en Zuid Holland Zuid). Belangrijk onderdeel van dit verbeterplan waren de financiële afspraken met alle betrokken regio's.

Met het verbeterplan is JB-west in staat gesteld de geïnventariseerde knelpunten de komende periode op te lossen, te weten: te hoge caseload voor jeugdbeschermers en te hoge administratieve lasten. Eind april 2020 zijn deze afspraken definitief geworden, per 1 juli 2020 zijn ze in werking getreden. U bent hierover in de raadsinformatiebrief van 30 juni 2020 (Z/20-043376) Regionale inkoop Jeugdhulp 2021) geïnformeerd. Samengevat zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Per 1-1-2021 de tarieven van de vier betrokken jeugdhulpregio's te uniformiseren en de verantwoordingseisen te harmoniseren;
- Per 1-7-2020 tot 1-1-2022 via een tijdelijke regeling het bedrag te vergoeden dat gemoeid is met een verlaging van de caseload voor de jeugdbeschermers, waarmee ook tijd vrijkomt voor hun noodzakelijke coördinatiewerkzaamheden;
- In de periode tot 1-1-2022 willen we met het Rijk en betrokken ketenpartners in de regio's een model voor hervorming van de veiligheids-/ (jeugd)beschermingsketen creëren, alsmede concrete stappen zetten.

De Inspecties beoordelen vanuit een landelijk perspectief alle GI's. Vanuit de accounthoudende rol die Den Haag vervult voor JB-west, ligt de focus op de regionale GI JB-west, maar Den Haag spreekt ook met de landelijke GI's WSS en het LJ&R over knelpunten en de maatwerkoplossingen per organisatie voor onze regio. Voor deze organisaties geldt derhalve dat, net als voor JB-west, de tarieven per 1-1-2021 in de vier regio's worden geüniformeerd en de verantwoordingseisen worden geharmoniseerd.

Arbeidsmarktproblematiek en beschikbaarheid van zorg

Gezien de nog beperkte verstreken tijd sinds het eerste Inspectierapport zijn nog niet alle problemen opgelost. Naast een wel opgelost vraagstuk rond tarieven speelt vooral ook in belangrijke mate arbeidsmarktproblematiek een rol, evenals beschikbaarheid van zorg. Evenwel herkennen wij ons als de regio Haaglanden niet in de constatering van IGJ dat jeugdbeschermers niet binnen gestelde termijnen beschikbaar zouden zijn. Navraag afgelopen week bevestigt dat de drie GI's momenteel geen jeugdigen hebben die wachten op een vaste jeugdbeschermer.

Wij herkennen wel dat er sprake is van een beperkte beschikbaarheid van zorg; onder andere een tekort aan intensief ambulant aanbod, passende pleegzorg en gezinshuizen en wachtlijsten in de GGZ. Het bieden van een perspectief biedende plek/ aanbod, voor jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel, staat hierdoor onder druk. Hier spelen meerdere factoren een rol, zoals de eerder genoemde arbeidsmarktproblematiek, de algehele (financiële) druk in het

jeugd domein alsmede de traag vorderende transformatie. Voor bepaalde zorgvormen bestaan nog steeds wachttijden. Voor een zo effectief mogelijke toedeling is in de regio Haaglanden het project 'Zorglogistiek bij de zogenaamde 'Experttafel Complexe Zorg' opgezet: een project met als inzet het vermijden dat kinderen tussen wal en schip vallen. Een groot deel van de casuïstiek die aan deze tafels wordt besproken en geprioriteerd is afkomstig van de GI's.

Meer in zijn algemeenheid, dus niet specifiek gekoppeld aan knelpunten vanuit de GI's met betrekking tot wachtlijsten voor zorg heeft de regio Haaglanden recentelijk de knelpunten met betrekking tot het zorgaanbod met de partijen verbonden aan de Experttafel Complexe Zorg besproken. Op basis daarvan is geconcludeerd dat voor noodzakelijk maar schaars benodigd aanbod (zoals specialistisch aanbod rond autisme) de inzet van een tijdelijke projectleider gewenst is die naast aard en omvang van het gevraagde aanbod ook concrete voorstellen opstelt hoe deze te realiseren. Deze projectleider wordt momenteel geworven.

Verbetermaatregelen regionaal Het treffen van maatregelen bij één schakel, in dit geval de GI, verbetert nog niet de gehele keten. Om die reden is de afgelopen jaren in de regio geïnvesteerd in de werkwijze Beter Samenspel; een intensievere samenwerking tussen de GI's en de lokale teams.

Verder juichen we toe dat het ministerie van Justitie en Veiligheid landelijk een kwartiermaker heeft aangesteld die nog voor het einde van het jaar met een scenario moet komen om de jeugdbeschermingsketen te verkorten en te vereenvoudigen.

Vanuit Den Haag en Veilig Thuis zijn sinds de zomer 2020 twee verkenner actief: met alle betrokken ketenpartners verkennen zij welke maatregelen we kunnen inzetten voor het verbeteren van de jeugdbeschermingsketen in onze regio. Deze verkenning vormt de start voor een plan van aanpak voor onze regio. Dit plan wordt getoetst aan het landelijk scenario. De gemeente Wassenaar wordt betrokken bij dit traject.

Hoewel IGJ vanuit hun opdracht smal toetst en specifiek kijkt naar de jeugdbescherming, zien wij onze opgave breder en verwachten wij de gewenste verbeteringen ook van een beter functionerende keten. Daarvoor zijn regionaal stappen gezet, bijvoorbeeld in het scholen van professionals in de meldcode en het bieden van handelingsperspectief, als in de inrichting van het stelsel, bijvoorbeeld de investering in de jeugdbeschermingsorganisatie of de inrichting van het project Zorglogistiek, maar geldt ook dat we niet van vandaag op morgen klaar zijn. Het blijft een ontwikkeling van lange adem.

Dat geldt ook voor de specifieke vraag die voorligt met betrekking tot de vereenvoudiging van de jeugdbescherming waarbij een herziening van taken en rollen van de verschillende actoren in die keten is voorzien.

Verbetermaatregelen Wassenaar

In het Actieplan Jeugd staan 2 acties rondom veiligheid, al dragen uiteraard alle acties bij aan dit thema.

In het kader van het thema Integrale Hulp en Ondersteuning is in Wassenaar een start gemaakt om de werkwijze van Beter Samenspel te implementeren en wordt gewerkt aan een plan van aanpak (in het actieplan: actiepunt h). Ook wordt regionaal geïnvesteerd in de samenwerking tussen Veilig Thuis, Crisisdienst en de lokale teams. Op casusniveau wordt in Wassenaar reeds de samenwerking gezocht tussen alle partijen. De volgende stap is om de samenwerkingsafspraken nader uit te werken en vast te leggen, o.a. met input van de gedragswetenschapper die voor de gemeente Wassenaar werkzaam is. Deze stappen maken ook onderdeel uit van het lokale actieplan jeugdhulp Wassenaar 2019-2021 waaraan intensief uitvoering wordt gegeven.

Het tweede actiepunt is het Veilig Verder Team (Preventie, actiepunt d). Het VVT is een vrijwillige, maar niet vrijblijvende preventief bedoelde maatregel voor bepaalde gezinnen over wie een Veilig

Thuis melding is gedaan. Het VVT bestaat uit een samenwerking tussen verschillende CJG-netwerkpartners (zoals MEE, Kwadraad, jeugdconsulenten) en wordt voorgezeten door een medewerker van Veilig Thuis. Vanuit dit VVT team wordt, samen met het gezin, middels de Veilig Verder methodiek een veiligheidsplan opgesteld. Het veiligheidsplan richt zich op duurzaam herstel van veiligheid binnen het gezin. Na afloop van de interventie wordt het veiligheidsplan overgedragen aan de lopende hulpverlening.

Per januari 2020 is er vanuit de WODV succesvol een jeugdprofessional ACT (Activatie, Coördinatie en Transformatie) als procesregisseur ingezet om het VVT team voor te zitten. Hiermee is de lokale samenwerking geborgd conform de in 2019 vernieuwde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Op dit moment wordt gewerkt aan het continueren en borgen van het VVT.

Tot slot: in de bredere Veiligheidsketen is regionaal onder andere geïnvesteerd in toepassing van de aangescherpte meldcode huiselijk geweld en het trainen van lokale teams daarin. In de veiligheidsregio Haaglanden, waar Wassenaar onder valt, wordt hier in 2021 vervolg aan gegeven.

De patstelling waarover IGJ rapporteert heeft te maken met de kosten die met de verdere verbetering van de uitvoering van de jeugdbescherming zijn gemoeid en de caseload waarmee jeugdbeschermers maximaal zouden mogen worden belast. Het is correct dat dit onderwerp van gesprek is tussen Rijk en gemeenten en dat de zienswijzen uiteenlopen. Dit onder meer omdat de verwachting is dat beoogde verbeteringen in de keten jeugdbeschermers ook zullen ontlasten. Tegelijkertijd is hier pas in meer definitieve zin iets van te zeggen bij verdere concretisering van de verbeterde jeugdbeschermingsketen.

Daar wachten we niet op. Om deze reden zijn regionaal de afgelopen periode tal van verbeteracties in gang gezet en is extra in de regionale jeugdbeschermingsorganisatie geïnvesteerd. Dit schetsten wij u bovenstaand en reeds in onze brief van 30 juni 2020. Tevens zullen wij in regionaal verband zo spoedig mogelijk de gevraagde doorbraakaanpak vormgeven en onderzoeken daarbij welke aanpak daarvoor binnen of buiten de regio beschikbaar is.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. H.I.P. Opatja,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.